

■ Prehľad

Európsky ombudsman

Европейски омбудсман
El Defensor del Pueblo Europeo
Evropský veřejný ochránce práv
Den Europæiske Ombudsmand
Der Europäische Bürgerbeauftragte
Euroopa ombudsman
Ο Ευρωπαίος Διαμεσολαβητής
The European Ombudsman
Le Médiateur européen
An tOmbudsman Eorpach
Il Mediatore europeo
Eiropas ombuds
Europos ombudsmenas
Az Európai Ombudsman
L-Ombudsman Ewropew
De Europese Ombudsman
Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich
O Provedor de Justiça Europeu
Ombudsmanul European

sk **Európsky ombudsman**

Evropski varuh človekovih pravic
Euroopan oikeusasiamies
Europeiska ombudsmannen

2008

Vážení čitatelia,

VITAJTE na stránkach publikácie ombudsmana „Prehľad za rok 2008“. V tejto publikácii sú stručne zaznamenané najdôležitejšie výsledky dosiahnuté v prospech sťažovateľov a hlavné problémy politik EÚ, ktorými sa ombudsman v uplynulom roku zaoberal. Dúfam, že vám pomôže lepšie pochopiť prácu ombudsmana.

Priblíženie Únie k občanom

Často vravievam, že spôsob akým inštitúcia reaguje na sťažnosti, je hlavným ukazovateľom jej orientácie na občana. V 36 % prípadov, ktoré boli uzavreté v roku 2008, príslušné inštitúcie buď akceptovali priateľské riešenie alebo záležitosť urovnali. Celkovo osem prípadov predstavuje príklady najlepších postupov pri riešení problémov, na ktoré ombudsman poukázal. Päť z týchto „vzorových prípadov“ je uvedených na nasledujúcich dvoch stranách. Ďalšie tri sa týkajú Európskej komisie (prípád 2672/2008/VL), Európskeho súdneho dvora (2448/2008/WP) a už tretí rok po sebe aj Európskej agentúry pre bezpečnosť letectva (893/2006/BU).

Nie všetky reakcie na vyšetrowanie ombudsmana však boli hodné nasledovania. Komisia odmietla zmeniť svoj postoj vo veci diskriminácie z dôvodu veku. Toto odmietnutie ma viedlo k tomu, aby som Európskemu parlamentu predložil jedinú osobitnú správu, ktorú som vydal v roku 2008. A hoci počet vyšetrowaní, ku ktorým som musel vzniesť kritické poznámky na adresu inštitúcií EÚ poklesol na 44 (z 55 v roku 2007), ešte stále je to príliš veľa. V roku 2008 som na svojej internetovej stránke uverejnil dve štúdie, ktoré mali inštitúciám a orgánom pomôcť zlepšiť plnenie ich úloh a ktoré sa týkali následných opatrení príslušných inštitúcií, ktoré prijali ako reakciu na kritické a ďalšie poznámky vznesené v roku 2006 a 2007.

V úlohe strážcu transparentnosti

V roku 2008 bol uzavretý rekordný počet vyšetrowaní (355), pričom väčšina z nich trvala kratšie ako jeden rok. V roku 2009 je našim cieľom zlepšiť plnenie našich úloh tým, že prípady budeme uzatvárať v ešte kratšom čase. Zďaleka najčastejším tvrdením skúmaným v rámci vyšetrowaní, ktoré sa začali v roku 2008, bola nedostatočná transparentnosť (36 % zo všetkých vyšetrowaní). V každom z týchto prípadov som naliehal na inštitúcie a orgány EÚ, aby pri výkone svojich činností zabezpečovali čo najväčšiu úroveň otvorenosti. Niektoré z týchto prípadov sa týkali problémov s ochranou osobných údajov, ktorá si nevyhnutne vyžaduje prístup založený na rovnováhe medzi ochranou súkromia a transparentnosťou. V niekoľkých prípadoch som prípady konzultoval s Európskym dozorným úradníkom pre ochranu údajov, ktorého rady boli veľmi užitočné.

Pokiaľ ide o transparentnosť, v roku 2008 bol predložený obzvlášť významný návrh Komisie na reformu pravidiel EÚ o verejnom prístupe k dokumentom. V súvislosti s týmto inak dobrým návrhom som vyjadril obavy súvisiace s určitými aspektmi a vyzval som Parlament, aby využil svoju úlohu spolutvorcu legislatívy v tejto oblasti na zabezpečenie čo najlepších výsledkov pre občanov. V tejto súvislosti som ako súčasť môjho príspevku do tejto diskusie urobil prieskum medzi mojimi kolegami v Európskej sieti ombudsmanov a pripravil komparatívnu štúdiu najlepších postupov v členských štátoch, ktorá sa týka prístupu verejnosti k informáciám v databázach. Výsledkami tejto štúdie som sa inšpiroval pri predkladaní konkrétnych návrhov k reforme pravidiel EÚ o prístupe verejnosti k dokumentom.

Podpora kultúry poskytovania služieb

Ombudsman v roku 2008 zaznamenal celkovo 3 406 sťažností. Ako vždy sme sa snažili zabezpečiť, aby všetci tí, ktorí by mohli podať sťažnosť, vedeli o službách ombudsmana. Napríklad v súvislosti s podnikmi, MVO a ďalšími organizáciami, ktoré v minulosti relatívne malo využívali služby ombudsmana, sme zverejnili vyšetrowanie, ktoré sme vykonali z vlastnej iniciatívy a ktoré sa týkalo dodržiavania lehôt splatnosti zo strany Komisie, s cieľom poukázať na to, čo môžeme konkrétne pre nich urobiť.



Európsky ombudsman

vyšetruje sťažnosti týkajúce sa nesprávneho úradného postupu inštitúcií alebo orgánov EÚ.

Ombudsmanovi môže podať sťažnosť každý občan EÚ alebo osoba s trvalým bydliskom v EÚ alebo akýkoľvek podnik alebo združenie so sídlom v niektorom členskom štáte. Ombudsman ponúka rýchle, flexibilné a bezplatné spôsoby riešenia problémov súvisiacich s úradnými postupmi v EÚ.

Ďalšie informácie v 23 úradných jazykoch EÚ nájdete na internetovej stránke


www.ombudsman.europa.eu,

kde nájdete aj tento prehľad, prípady uvedené v tejto publikácii, ako aj úplné znenie výročnej správy za rok 2008 (ktorá je od apríla 2009 k dispozícii v angličtine a od júla 2009 vo všetkých úradných jazykoch EÚ).

Takmer v 80 % zaznamenaných prípadov sme boli schopní poskytnúť sťažovateľovi pomoc tým, že sme začali vyšetrowanie prípadu alebo sme prípad postúpili príslušnému orgánu, alebo sme sťažovateľovi poradili na koho sa má obrátiť. Naša rada často znela, aby sa obrátil na člena Európskej siete ombudsmánov. Regionálni ombudsmáni, ktorí sú členmi siete, sa v novembri stretli v Berlíne, aby spoločne prediskutovali možnosti na zlepšenie služieb poskytovaných občanom. Pokračoval som aj v snahe komunikovať priamo s členmi a úradníkmi inštitúcií a orgánov EÚ s cieľom nabádať ich, aby zaviedli kultúru poskytovania služieb občanom. Medzi hlavnými udalosťami, ktoré v tejto súvislosti stoja za zmienku, je podpis memoranda o porozumení s prezidentom Európskej investičnej banky a dohoda s agentúrami Únie o prijatí Európskeho kódexu dobrej správnej praxe vo vzťahoch k občanom.

Jedna z dôležitých záverečných správ v roku 2008 sa týkala revízie štatútu ombudsmana. Zmeny v štatúte zabezpečia, aby občania mohli plne dôverovať ombudsmanovi, že môže vyšetriť ich sťažnosti bez akýchkoľvek obmedzení. Teším sa preto na svoju ďalšiu prácu v prospech občanov na základe tohto rozšíreného mandátu na rok 2009.

Štrasburg, 31. januára 2009



P. Nikiforos DIAMANDOUROS

Výber prípadov riešených v roku 2008

V ROKU 2008 sa vyšetrowania ombudsmana týkali rozličných otázok, počnajúc otázkami transparentnosti cez inštitucionálne záležitosti a záležitosti politik EÚ až po úlohu Komisie ako strážkyne Zmluvy. Týkali sa aj problémov pri výberových konaniach a postupoch pri prijímaní nových zamestnancov, personálnych záležitostí, ako aj zmluvných sporov a problémových výziev na predkladanie návrhov. Uvádžame niekoľko prípadov, vrátane ôsmich vzorových, ktoré sme zistili v roku 2008.

Nedostatok transparentnosti

→→→ **Európsky úrad pre výber pracovníkov** (EPSO) súhlasil, že záujemcom bude na požiadanie poskytovať hodnotiace kritéria použité v rámci výberového konania, ako aj rozpis jednotlivých známok. Tento súhlas nasledoval po vyšetrowaní ombudsmana z vlastnej iniciatívy, v rámci ktorého ombudsman pochválil EPSO za prijatie tohto transparentného prístupu (OI/5/2005/PB).

→→→ V prípade 754/2007/BU **Európsky úrad pre boj proti podvodom** (OLAF) reagoval konštruktívne na žiadosť o prístup k údajom. Poskytnutím dvoch verzií príslušnej správy, jednej s osob-

nými údajmi sťažovateľa a druhej bez nich, konal v súlade s pravidlami EÚ o prístupe k dokumentom, pričom dal jasne najavo svoj prístup orientovaný na občana.

Ombudsman kritizoval Komisiu za to, že nevytvorila komplexný register dokumentov, ktoré vypracováva alebo prijíma. Urobil tak po prijatí sťažnosti britskej MVO Statewatch. Vzhľadom na skutočnosť, že tento register sa mal zaviesť už v roku 2002, ombudsman vyzval Komisiu, aby rýchlo konala a Európsky parlament vo svojom uznesení ombudsmanovu výzvu podporil (3208/2006/GG).

Zmluvné spory

→→→ V dvoch zmluvných prípadoch ombudsman pochválil **Komisiu** za jej konštruktívny prístup. V prípade 3490/2005/(ID)PB, ktorý sa týkal sporu s talianskou spoločnosťou o platby v rámci projektu EÚ na dodávky vody pre vysídlené osoby v Libérii, bola Komisia v rámci konania dôkladná a konštruktívna, dokonca akceptovala aj dodatočné platby, ktoré zistili jej vlastné útvary, rovnako ako aj platby, ktoré zistil sťažovateľ.

V dôsledku toho talianska spoločnosť dostala viac ako 100 000 EUR.

→→→ V prípade 3784/2006/FOR, ktorý sa týkal rakúskeho inštitútu, ktorý sa podieľal na výskumných a vývojových zmluvách z oblasti chemického inžinierstva, **Komisii** súhlasila s vyplatením 54 000 EUR. Urobila tak na žiadosť ombudsmana, aby opätovne zvážila svoje zamietnutie úhrady nezaplatennej sumy, pretože nedostala včas konečné výkazy nákladov.

Problémy so sťažnosťami na porušenie právnych predpisov

Vyšetrovania ombudsmana odhalili sériu problémov týkajúcich sa spôsobu, akým Komisia rieši sťažnosti na porušenie právnych predpisov. V prípade, ktorý sa týkal španielskych právnych predpisov o zvýšení zdanenia kapitálu, ombudsman kritizoval Komisiu za to, že jej trvalo príliš dlho, kým sa rozhodla formálne začať konanie o porušení právnych predpisov a po rozhodnutí o začatí konania o tom

náležite neinformovala sťažovateľa. Ombudsman navrhol, ako by Komisia mohla svoje postupy zlepšiť (3737/2006/(BM)JMA). Komisiu kritizoval aj za to, že neposkytla dostatočné a zrozumiteľné vysvetlenie, prečo sa rozhodla uzatvoriť prípad týkajúci sa možného porušenia environmentálnych právnych predpisov Spoločenstva v rámci talianskeho projektu cestného obchvatu (1962/2005/IP).

Možná diskriminácia z dôvodu veku pri nábore nových pracovníkov

Belgický externý tlmočník, ktorého si najímali inštitúcie na určité zasadnutia počas viac ako 35 rokov sa sťažoval ombudsmanovi potom, ako prestal dostávať ponuky na prácu po dosiahnutí veku 65 rokov. Ombudsman potvrdil, že to predstavuje diskrimináciu z dôvodu veku, v dôsledku čoho Parlament zmenil svoj postup (186/2005/ELB). Komisia na druhej strane primerane neodôvodnila, prečo zaobchádza s tlmočníkmi staršími ako 65 rokov inak, a svoju prax odmietla zmeniť. Keďže tento prípad nastolil dôležitú a zásadnú otázku,

ombudsman predložil Parlamentu osobitnú správu (185/2005/ELB).

→→→ V prípade údajnej diskriminácie z dôvodu veku zo strany **Rady** ombudsman diskrimináciu nezistil. Rada však súhlasila s vyplatením sumy *ex gratia* vo výške 1 000 EUR ako odškodnenie za nepríjemnosti a stres, ktoré sťažovateľ utrpel. Rada najprv ponúkla sťažovateľovi ročnú zmluvu, a potom, keď si uvedomila, že sťažovateľ by počas uvedeného obdobia dosiahol vek 65 rokov, zmenila podmienky (1162/2007/FOR).

Kolko sťažností a vyšetrení?

OMBUDSMAN v roku 2008 zaregistroval 3 406 sťažností (v porovnaní s 3 211 sťažnosťami v roku 2007) a začal 296 vyšetrení (v porovnaní s 309 vyšetreniami v roku 2007). Počas roku uzavrel 355 vyšetrení (v roku 2007 to bolo 348 vyšetrení). Ombudsman celkovo vybavil viac ako 7 700 sťažností a žiadostí o informácie.

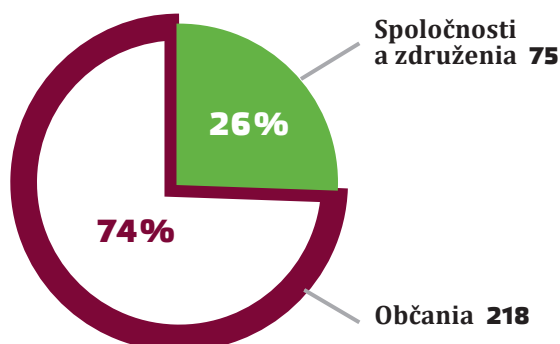
Aké kroky ombudsman podnikol?

Takmer v 80 % spracovaných prípadov (2 643 prípadov) ombudsman mohol poskytnúť sťažovateľovi pomoc tým, že začal vyšetrenie prípadu alebo prípad postúpil príslušnému orgánu alebo poskytol radu, na koho sa mal sťažovateľ obrátiť.

POZNÁMKA
V niektorých prípadoch sťažovateľ dostal niekoľko rád. Súčet percentuálnych podielov je preto vyšší ako 100 %.

Pokiaľ ide o postúpené prípady a poskytnuté rady, 55 % sťažovateľov odkázal na niektorého z členov Európskej siete ombudsmanov, t. j. na národného alebo regionálneho ombudsmana v členských štátoch alebo na výbor pre petície Európskeho parlamentu. Celkovo 17 % sťažovateľov odkázal na Európsku komisiu, zatiaľ čo v 36 % prípadov ombudsman odporučil, aby sa obrátili na iné orgány, ako je napríklad SOLVIT, ktorý sa zaoberá problémami spôsobenými nesprávnym uplatňovaním právnych predpisov o vnútornom trhu zo strany verejných orgánov.

Zdroj sťažností, ktoré viedli k vyšetreniu

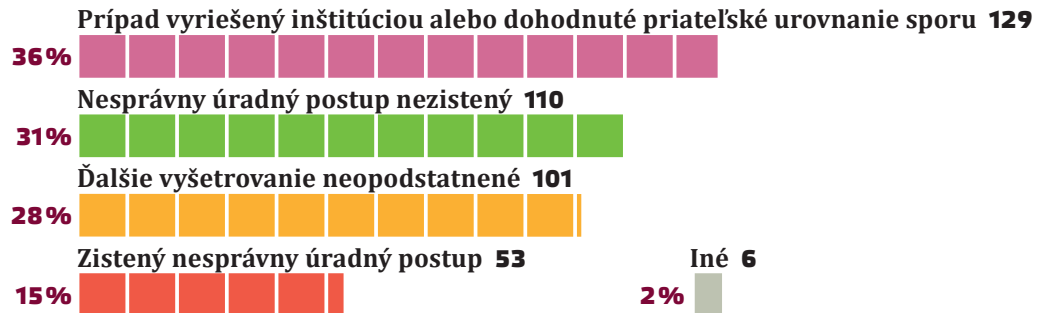


Čo vyplýva z vykonaných vyšetrovaní?

V 129 prípadoch, ktoré boli uzavreté v roku 2008, sa dosiahol pozitívny výsledok, t. j. príslušné inštitúcie buď akceptovali priateľské riešenie alebo záležitosť urovnali. V 110 prípadoch sa nezistil nesprávny úradný postup. Ombudsman v 41 prípadoch vzniesol ďalšie pripomienky v záujme zlepšenia plnenia úloh v budúcnosti. V 53 prípadoch zistil nesprávny úradný postup. V ôsmich z nich príslušná inštitúcia navrhnuté odporúčanie akceptovala, jeden prípad viedol k predloženiu osobitnej správy Parlamentu a 44 prípadov bolo uzavretých s kritickými poznámkami.

 = 10 prípadov

POZNÁMKA
V niektorých prípadoch sa vyšetrovanie uzatvorilo z dvoch alebo viacerých dôvodov. Súčet percentuálnych podielov je preto vyšší ako 100 %.



Ktorých inštitúcií alebo orgánov sa vykonané vyšetrovania týkali?

Väčšina vyšetrovaní, ktoré sa začali v roku 2008, sa týkala Európskej komisie (66 %). Keďže Komisia je hlavnou inštitúciou Spoločenstva, ktorá prijíma rozhodnutia, ktoré majú priamy vplyv na občanov, je normálne, že je hlavným predmetom sťažností občanov.

 = 10 prípadov

POZNÁMKA
V jednom prípade sa jedno vyšetrovanie týkalo dvoch inštitúcií. Súčet percentuálnych podielov je preto vyšší ako 100 %.

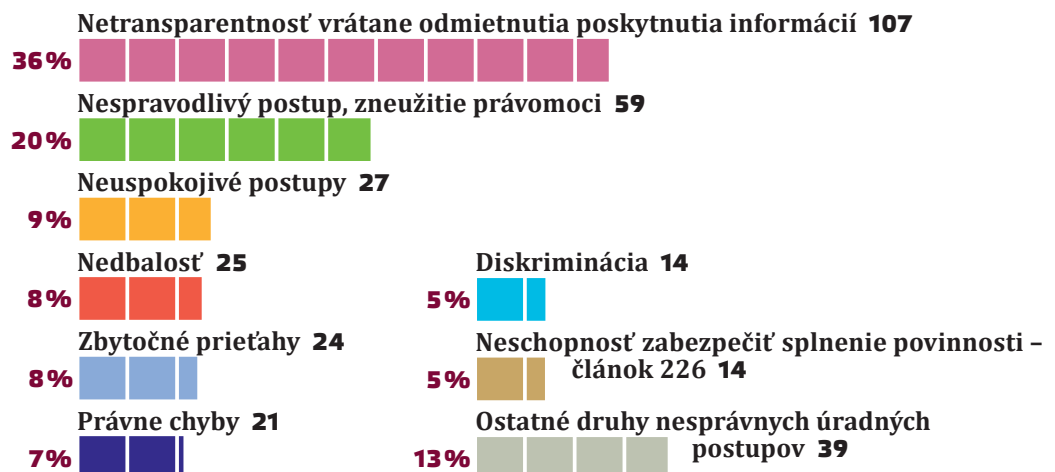


Akých nesprávnych úradných postupov sa vyšetrovania týkali?

K nesprávnemu úradnému postupu dochádza vtedy, keď inštitúcia nekoná v súlade s právnymi predpismi, nedodrížava zásady dobrej správy alebo porušuje základné práva. Najčastejším údajne nesprávnym úradným postupom, ktorým sa ombudsman v roku 2008 zaoberal, bola nedostatočná transparentnosť (36 % zo všetkých začatých vyšetrovaní).

 = 10 prípadov

POZNÁMKA
V niektorých prípadoch sa v rámci toho istého vyšetrovania preskúmali dva alebo viac druhov údajne nesprávnych úradných postupov. Súčet percentuálnych podielov je preto vyšší ako 100 %.

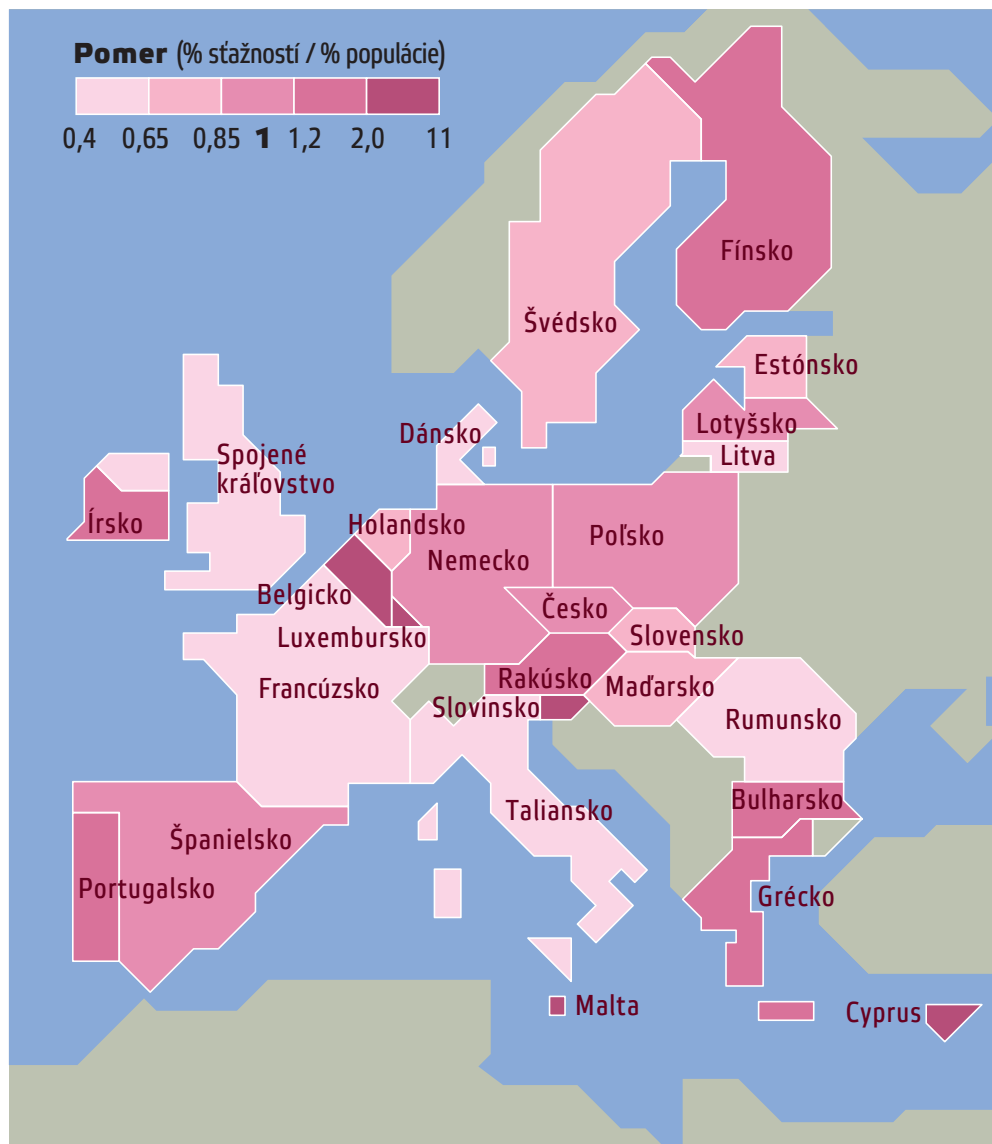


Koho sťažnosti sa vyšetrovali?

POZNÁMKA Podiel sťažností sa vypočítal vydelením percentuálneho podielu celkového počtu sťažností z jednotlivých členských štátov percentuálnym podielom ich počtu obyvateľov na celkovom počte obyvateľov v EÚ. Ak je vyšší ako 1,0 naznačuje, že daná krajina predkladá ombudsmanovi viac sťažností, ako by sa dalo očakávať vzhľadom na veľkosť jej populácie.

Krajina	Prípady
Nemecko	546
Španielsko	352
Poľsko	270
Francúzsko	240
Belgicko	229
Taliansko	219
Spojené kráľovstvo	197
Grécko	110
Rakúsko	108
Rumunsko	97
Portugalsko	95
Holandsko	78
Bulharsko	74
Česko	66
Švédsko	52
Fínsko	49
Maďarsko	46
Írsko	45
Slovinsko	41
Malta	36
Cyprus	35
Luxembursko	33
Slovensko	29
Dánsko	23
Lotyšsko	18
Litva	11
Estónsko	7
Iné	221
Neuvedená	79

V mape sa uvádza, aká je pravdepodobnosť, že sa osoby z jednotlivých členských štátov budú sťažovať Európskemu ombudsmanovi. Údaje vychádzajú z počtu sťažností za jednotlivé členské štáty v pomere k celkovému počtu ich obyvateľov. Je v nej uvedený aj absolútny počet sťažností za jednotlivé členské štáty.



Európsky ombudsman

1 Avenue du Président Robert Schuman
CS 30403
67001 Strasbourg Cedex
FRANCÚZSKO
Tel. +33 3 88 17 23 13
Fax +33 3 88 17 90 62

→→→ www.ombudsman.europa.eu

© Európske spoločenstvá, 2009

Reprodukcia na účely vzdelávania a na nekomerčné účely je povolená pod podmienkou uvedenia zdroja.

Pierre Roesch typographisme, Strasbourg

Printed in Luxembourg

Vytlačené na jemnom papieri CyclusPrint, ktorý sa vyrába výlučne z recyklovaných vlákien.

QK-AD-09-001-SK-D · ISSN 1831-3698